

• הערות על ממלאה אשה תנור

1. **שער הצינן סימן תקו**

(נו) ולכאורה לפי מה שפסק הרמ"א לקמן בסימן תקי"ב סעיף א בהג"ה דמותר להרבות בקדרה אחת בשביל עבדו ושפחתו הכנענים, וכתבו שם האחרונים דאפילו אי אפשר לפייסן בדבר אחר מותר, משום דחד טרחא הוא, ורק בפת הסכמתם לאסור, משום דכל ככר וככר טרחא בפני עצמו הוא, ומשמע לפי זה דאם ירצה לאפות פת אחד גדול שיהיה די לו וגם לעבדו הכנעני מותר, משום דחד טרחא הוא, ואם כן לכאורה הכי נמי בעניינו, דוקא אם עושה כמה ככרות מן העיסה אז אסור, משום דטורח בהככר של עכו"ם, אבל אם עשה מהעיסה ככר אחד גדול דחד טרחא הוא שרי, אכן מלישנא דגמרא דמחלק בין בהמה לעיסה משום דבהמה אי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה, משמע דאי לא הכי היה אסור, אף על גב דחד טרחא הוא, ואם כן אף בככר גדול אסור, משום דהיה אפשר לחלק מקודם, ושם בסימן תקי"ב אף דמיירי שאי אפשר לפייסן בדבר אחר, מכל מקום כיון דעל כל פנים הפת שלו ואינם יכולים לעכב עליו אם ירצה לעכבו בשביל עצמו ולתת להם ככרות אחרות, מותר, אף שעתה אופה בשבילן. ואכתי צריך עיון:

2. **הר"ן על הר"ף מסכת ביצה דף י עמוד ב**

איכא מאן דאמר אפי' בתנור אחד לא שרו לאפותה מטעמא דרבי שמעון בן אלעזר דאמר [דף יז א] שהפת יפה בזמן שהתנור מלא דלא שריא מהאי טעמא אלא בשלו אבל לרבות בשל נכרי לא ואיכא מאן דאמר דשרי ורב חסדא לא אסר אלא בעיסה מרובה שיש בה יותר ממלוי תנור

3. **דרכי משה הקצר אורח חיים סימן תקיב**

ואי באותה קדירה בכל גווני שרי והא דאסור לאזמוני מטעמא דאתי להרבות בשביליהו לא באותה קדירה מיירי כמו שאמרו (ביצה יז א) ממלאה אשה וכו' אף על פי שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת והוא הדין בתנור אלא חיישינן שירבה אחרת וכן הוא דעת הר"ן והרא"ש

4. **הגה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות יוס טוב סימן תקיב**

ומותר להרבות בשביל עבדו ושפחתו באותה קדירה שמבשל בה לעצמו, (מרדכי פ"ב דביצה), אבל לשאר כותים, בכל ענין אסור.

5. **מגן אברהם סימן תקיב ס"ק ג**

אך מ"ש רמ"א דברי הבי"א אהדי מיושב בדברי היש"ש שכי' דדוקא בקדרה שרי להרבות לעבדו ולשפחתו אבל בתנור א' אסור דכל פת ופת צריך טירחא בפ"ע אפי"כ יש לו במה לפייסן וכמ"ש הבי"א וכן עיקר

• **לישה**

6. **פני יהושע מסכת ביצה דף כא עמוד א**

אבל לענין לישה עצמו אף על גב דהוי נמי אב מלאכה אפי"ה מותר לר"ח כיון דכולהו חד לישה היא...מיהו לכל המשניות שלנו בין בבבלי ובין בירושלמי גרסינן בהא דעיסת כלבים נעשית ביום טוב ובסיפא נמי אין נעשית אפי"כ האי לישנא משמע דאפילו לישה נמי אסורה כיון שהיא אב מלאכה אף על גב דחד טירחא הוי מ"מ כיון דאב מלאכה היא איכא למימר דאסור להרבות במלאכה כיון שאין שבה בלישה בין מרובה למועט כמו באפייה, ולא דמי נמי למלאות אשה קדרה דמודה ת"ק לרשב"א לעיל (דף י"ז ע"א) דשרי דהתם נמי אדרבה השבח ניכר הרבה בתבשיל מרובה יותר מבמועט כמ"ש הפוסקים והא דשרי נמי ת"ק בנחתום למלאות חבית של מים אף על גב דליכא שבה במרובה מבמועט מ"מ איכא למימר דהתם במילוי מים ליכא מלאכה גמורה אלא טירחא לחוד: משמע מהאי טעמא דלענין לישה נמי אסור ללוש יותר מכשיעור ביום טוב לצורך חול או לצורך עכו"ם אפילו בעיסה אחת כיון דאין שבה בריבוי וכמשמעות לשון הפוסקים (בסי' תק"ג) לענין ממלאת קדירה של בשר ע"ש, ואפי"כ לפי"ז אתי שפיר לשון המשניות דפ"ק דחלה בהאי דעיסת כלבים נעשית ביום טוב ובסיפא אין נעשית ביום טוב ואפילו לישה בכלל. ולפי"ז איכא למימר דהא דקאמר ר"ח אסור לאפותה ה"ה וכ"ש דאסור ללוש ונקט אפייה לרבותא דאע"ג דיש שבה אפייה בריבוי פת למאי דקיי"ל כרשב"א אפייה אסור והיינו מהטעם שכתבו התוספות וכמו שאבאר ואיירי מילתא דרב חסדא כגון שנילוש בהיתר כגון מערב יום טוב או ע"י עכו"ם דאפייה אסור לאפותה

• **האם יש מח' בין השיטות שאוסרים זימון גוי לבין השיטות של בני חילא?**

1. **רש"י ותוספות**

2. **חידושי הרשב"א מסכת ביצה דף כא עמוד א**

וי"ל דכיון שזימנן כדלא איפשר למיפלגא לה [דמי].

3. **רמב"ם הלכות יוס טוב פרק א הלכה יד**

בהמה שחציה של גוי וחציה של ישראל מותר לשחטה ביום טוב שאי אפשר לאכול ממנה כזית בשר בלא שחיטה, אבל עיסה שחציה לגוי וחציה לישראל אסור לאפות אותה מפני שיכול לחלק הבצק, בני החיל שנתנו קמח לישראל לעשות להם פת ביום טוב, אם כשנותנין פת ממנה לתינוק אין מקפידין מותר לאפותו להן ביום טוב שכל פת ופת ראויה לתינוק, עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה נאפית ביום טוב. +/השגת הראב"ד/ שכל פת ופת ראויה לתינוק. א"א יפה אמר אף על פי שלא הסכים לדעת הרב ז"ל (לדף כא). +

4. **מגיד משנה הלכות יוס טוב פרק א הלכה יד**

ואני מקיים הגירסא ומקיים דבריו וכי אמרו ופליגא לאו אהא דרב קאי דלא דמיין להדדי דהיא דרב אם לא היו אופין כל הפת להם לא היו יכולין לאפות ממנו פת אחת ולתתו לתינוק אבל בזמון הכותי לא יגרע חלק הישראל אם לא יזמנהו שהרי משל ישראל הוא נותן לו ופת התינוק הוא מבני החיל וכי אמרו ופליגא נ"ל דאמאי דסליק מיניה קאי דא"ל אביי לרב יוסף למאן דאמר לכם ולא לכלבים הני סופלי לחיותא היכי שדינן להו ביום טוב א"ל חזיין להסקה א"ל תינח ביום טוב בשבת מאי איכא למימר א"ל מטלטלין להו אגב ריפתא ולזה אמרו שהשוות הטלטול בשבת למלאכה דיו"ט דכיון שאינן עושיין מלאכה בשביל בהמה ביום טוב אין מטלטלין בעבורה בשבת אלא על ידי פת דלא כריב"ל שהוא התיר טלטול לצורך כותי בשבת אף על פי שמלאכה אסורה מחמתו ביום טוב.